

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Osmanlı İdaresinde Balkanlar	TAR6019		3 + 0	7,5	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - DR - Lisansüstü (Yüz yüze)				
Amaç	Bu ders, Osmanlı'nın Balkanlar'da kurduğu idari düzenin yapısını ve işleyişini öğretmeyi hedefler. Öğrencilerin, Osmanlı taşra yönetimini yerel uygulamalar ve reformlar çerçevesinde kavramaları sağlanır. Ayrıca, Balkanlar'daki Osmanlı idaresinin tarihsel mirasını eleştirel bir bakışla değerlendirme yetisi kazandırılır.				
Ders İçeriği	Osmanlı İdaresinde Balkanlar dersi, Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde Orhan Gazî'nin oğlu Süleyman Paşa'nın Gelibolu'ya geçmesi ve Çimpe Kalesi'ni fethederek burayı Balkanlardaki fetihler için üs olarak kullanması vetaresiyle başlar, 1699 yılında imzalanan Karlofça Antlaşması ile tamamlanır. İlk derste, Osmanlıların kuruluş döneminden itibaren Balkanları fetih süreçleri, fethedilen bölgelerde Osmanlı idari düzeninin nasıl ve ne şekilde kurulduğu, istimalet politikası, Osmanlı öncesindeki egemen güçlerin ihdas ettiği kurumların Osmanlı sistemine entegrasyonu, Kol sistemi, yol güzergahları, askeri ve ticari yollar hakkında giriş mahiyetinde işlenir. Balkanlarda hakimiyetin tamamlanmasına kadar geçen zamanda yapılan I. Kosova, Niğbolu, Varna ve II. Kosova gibi büyük savaşlardan söz edilir. Ayrıca öğrencilere ilerteyen derslerde işlenecek konular hakkında bilgi verilerek araştırma konuları dağıtılır. Sonraki derslerde Rumeli, Budin, Bosna, Temeşvar, Özi, Eğri, Uyvar beylerbeylikleri ayrı ayrı ele alınır. Bunların yanı sıra Eflak, Erdel, Boğdan ve Dubrovnik Cumhuriyeti gibi Osmanlı'ya bağlı hükümetler de ayrıca birer ders konusu olarak değerlendirilir. Bahsi geçen idari birimler hakkında ayrıca Osmanlı arşiv malzemesine dair genel bilgiler verilir. Balkanlarda Osmanlı taşra teşkilatının yapısı, yukarıda sözü edilen eyaletler özelinde hiyerarşik olarak ele alınır ve beylerbeyi, sancakbeyi, kadi, sübaşı vb gibi idareciler etrafında müesses nizam anlatılır. Devam eden derslerde, Balkanlarda kurulmuş olan Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Bosna-Hersek, Hırvatistan, Makedonya, Kosova ve Karadağ gibi devletler dikkate alınarak bunların Osmanlı yönetimi altındaki idari, iktisadi, sosyal tarihi anlatılır. İlaveten, bu ülkelerin tarihî öneme sahip şehirleri de sahip oldukları stratejik, jeo-politik, ekonomik vb. nitelikler etrafında değerlendirilir. Öğrencilere, hazırlanmaları istenen konularla alakalı söz verilerek derse katılımları sağlanır. Böylece tarihsel olayları neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirme yetkinliği gelişir. Öğrenciler, Osmanlı'nın kuruluşundan yıkılışına kadar giden süreçte Balkanları idare etme tecrübesini tarihsel perspektif içinde görme ve yorumlama yetisi kazanır ve gelişmeleri çok yönlü kavrarlar. Sonuç olarak ders, tarihsel bilgiyle güncel konjonktürü bağdaştırabilen ve bunu tarihsel derinlikle yapabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlar.				
Ders Kaynakları	Lütfi Paşa – Tevârih-i Âl-i Osman, Matrakçı Nasuh – Mecmû'atü't-Tevârih, Neşrî (Mehmed Neşrî) – Kitâb-ı Cihannümâ, Nişancı Tâcizâde Câfer Çelebi – Târih-i Pâdişâhân-ı Osmâniyye, Oruç Bey – Tevârih-i Âl-i Osman, Şemseddin Ahmed Sivâsî – Târih-i Selâtin-i Osmâniyye, Şükrullah – Behcetü't-Tevârih, Tursun Bey – Târih-i Ebû'l-Feth, ., ÇALIŞMA ESERLERİ, ., Abidin Temizer – Balkan Tarihi Araştırmalarına Metodolojik Yaklaşımlar, Ali Arslan – Balkanlar'da Osmanlı-Türk Kimliği, Ali Özsoy – Balkanlarda Türk Soykırımı, Andrew B. Wachtel – Balkanlar Tarihi, Aron Rodrigue, Ayşe Atasoy – Türkiye ve Balkan Yahudileri Tarihi: 14. - 20. Yüzyıllar, Ayhan Yüksel – Osmanlı Balkanlarında Ayanlar ve Yerel Güçler, Aysegül Can, Melih Duman – Geçmişten Günümüze Türkiye-Balkan Ülkeleri İlişkileri, Barbara Jelavich – Balkan Tarihi, I ve II, Bilal N. Şimşir – Balkan Savaşlarında Rumeli Türkleri: Kırımlar - Kıyımlar - Göçler (1821- 1913), Bilal N. Şimşir – Rumeli'de Türk Göçleri, Bilgin Çelik – Balkan İttifakı ve Osmanlı Diplomasisi, Cihan Yemişçi – Doğu ile Batı'nın Sınırında Osmanlı-Dubrovnik İlişkileri (1592-1714), Cihan Yemişçi – Dubrovnik'te Osmanlılar, Osmanlı-Dubrovnik İlişkilerinin Sosyal ve Hukuki Yönü, Cihan Yemişçi – Hilal ile Haç Arasında Osmanlı-Dubrovnik İlişkileri (1326-1592), Dennis P. Hupchick – Balkanlar, İki Dünya Arasında Bir Tarih, Divna Djuric-Zamolo – “Belgrad”, TVDİA, Edgar Hösch – Balkan Tarihi, Ellis Ashmead-Bartlett – Türklerin Rumeli'ye Vedası, Fatma Aysel Ilgın – Avarlar , Feride Bozcu – Balkanlar ve Osmanlı'nın Kuruluş Yılları, Fikret Adanır, Suraiya Faroqhi – Osmanlı ve Balkanlar, Galip Çağ – Balkanlar, Öteki Avrupa'nın Kökleri ve İnşası, Geza David – “Macaristan”, TVDİA, Gürsoy Şahin – Osmanlı Dönemi Balkan Tarihi Üzerine Araştırmalar, Hakan Yavuz – Osmanlı'dan Günümüze Balkanlar ve Kimlik, KAYNAKLAR, ., Ahmedî – Dâstân ve Tevârih-i Mülûk-i Âl-i Osmân, Âli Mustafa Efendi – Kühû'l-Ahbâr, Halil İnalçık – “Rumeli”, TVDİA, Halil İnalçık – Balkanlar ve Osmanlı Mirası, Halil İnalçık – Osmanlı Hakimiyetinde Ortadoğu ve Balkanlar, Halil İnalçık – Stefan Duşan'dan Osmanlı'ya, Anonim Târih-i Âl-i Osmanlar, Âsafnâme, Aşıkpaşazade – Tevârih-i Âl-i Osman, Celâlzâde Mustafa Çelebi – Tabakâtü'l-Memâlik, Derviş Mehmed (Nakşî) – Tarih-i Nakşî, Enverî – Düstûmâme-i Enverî, Feridun Bey – Münşeâtü's-Selâtin, Hasan b. Mahmûd el-Busnevî – Târih-i Âl-i Osman, Halil İnalçık – Türkler ve Balkanlar, I. E. Gueshoff – The Balkan League, Igor Despot, Mete Tunçay – Savaşın Tarafların Gözüyle Balkan Savaşları: Algılar ve Yorumlar, İbrahim Sezgin – “Paşa Livası”, TVDİA, Hoca Nişancı – Kanunnâme-i Âl-i Osman, Hoca Saadeddin Efendi – Tâcü't-Tevârih, İdris-i Bittisî – Heşt Behiş, Karamanlı Nişancı Mehmed Paşa – Târih-i Âl-i Osman, İdris Bostan – Osmanlı Denizciliği ve Balkan Coğrafyası, İlber Ortaylı – Balkanlar ve Osmanlı Hakimiyeti, John Reed – Balkanlarda Savaş, Kemal H. Karpat – Balkanlarda Osmanlı Mirası ve Milliyetçilik, Lionel James – Türklerin Balkan Hezimetleri, Machiel Kiel – “Siliistire”, TVDİA, Mehmet Ün – 93 Harbi'nden Balkan Savaşı'na: Rumeliye Veda, Münir Aktepe – Osmanlı'nın Rumeli'de İlk Fethettikleri Çimbi Kalesi, Necatî Efendi – Tarih-i Balkan (yayına hazırlayan: M. A. Yekta Saraç), Nevill Forbes, D.G. Hogarth – Balkanlar (1830-1913), Nilgün Nurhan Kara, Şayan Uluşan – Türklerin Balkanları, Orhan Kılıç – Balkanlar'da Osmanlı İdaresi, Osman Karatay, Bilgehan Atsız Gökdağ – Balkanlar El Kitabı, Ö. Lütfi Barkan – Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler, Ramazan Balcı – Balkanlar'da Osmanlı Mirası ve Günümüz, Ramazan Özey – Balkanlar ve Balkan Ülkeleri Coğrafyası, Salih Özbaran – Osmanlı'nın Balkan Politikası Üzerine Denemeler, Seçil Akgün – Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki Toplumsal Yapısı, Serap Toprak – 19. Yüzyılda Balkanlarda Ulusçuluk Hareketleri ve Avrupalı Devletlerin Balkanlar Politikası, Serap Toprak – Balkanlarda İslamlaşma (16. Yüzyıl), Skender Rizaj – “Dalmaçya”, TVDİA, Tuğrul Kızıltır – Balkanların Osmanlı Tarihi (1352-1913), Uluslararası Balkan Tarihi ve Kültürü Sempozyumu, Bildiri Kitabı, Yücel Öztürk, Mehmet İnbaşı, Mehmet Kerim – Osmanlı Hakimiyetinde Balkanlar - Sosyo-Ekonomik ve İdari Bakış, Zafer Gölen, Abidin Temizer – Balkan Tarihi, Zafer Gölen, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkan Şehirleri, Zafer Gölen, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkanlar'da Gündelik Hayat, Zafer Gölen, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkanlar'da Kültürel ve Sosyal Hayat, Kâtibî – Tevârih-i Âl-i Osmân, Kemalpaşazâde (İbn Kemal) – Tevârih-i Âl-i Osman, Zafer Gölen, Birol Çetin, Abidin Temizer – Osmanlı Dönemi Balkan Ekonomisi, Zekeriya Kurşun – Osmanlı Döneminde Balkan Coğrafyası				

Hafta	Konu
1	Giriş: Osmanlı'nın Balkanlar'a Yerleşme Süreci ve İlk Fetihler
2	Balkanlar'da Osmanlı Hakimiyetinin Kurumsal Temelleri: İlk İdari Yapılanmalar
3	Eyalet Sistemi: Sancaklar, Beylerbeylikler ve Merkez-Taşra İlişkileri
4	Tımar Sistemi ve Toprak Yönetimi: Uygulamalar ve Yerel Yansımalar
5	Balkanlar'da Osmanlı Adalet ve Vergi Sistemi
6	Gayrimüslim Topluluklarla İdari İlişkiler: Millet Sistemi ve İltizam Uygulamaları
7	Osmanlı İdaresinde Balkan Şehirleri: Yerel Yönetimler ve Kentsel Kurumlar
8	Ara Sınav
9	Balkanlar'da Osmanlı Askerî Teşkilatı ve İskân Politikaları
10	Balkanlarda İsyanlar ve Merkezi İdarenin Müdahale Yöntemleri
11	XVI.-XVIII. Yüzyıllarda Balkanlar'da İdari Dönüşümler
12	XIX. Yüzyılda Tanzimat Reformlarının Balkanlar'daki Uygulama Süreci
13	Vilayet Nizamnameleri ve Balkanlar'da Modern İdareye Geçiş
14	Milliyetçilik Akımları, Ayrılcılık Hareketler ve Osmanlı İdaresinin Tepkisi
15	Osmanlı'nın Balkanlar'daki İdari Mirası: Günümüze Yansımaları
16	Yarıyıl Sonu Sınavı

Program Çıktıları	
1	Lisansüstü eğitim öğrencisi, olayları değerlendirirken çeşitli tahlil ve tespitler yaparak, tarihi hadiselerle daha derinlemesine vakıf olunabileceğini bilir
2	Sosyal bilimlerin sağladığı modern araştırma yöntemlerini uygulayarak çeşitli alanlarda özgün araştırmalar yapabilir. Bu araştırmalarında ana kaynaklara ulaşır bunların sağladığı bilgileri değerlendirebilir
3	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir .
4	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder
5	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir
6	Sahasıyla ilgili çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
7	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
8	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan bunlara sadık kalır
9	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur
10	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar
11	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır
12	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki hem de insani anlamda güçlü tutar
13	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir
14	Tarih metodolojisini kullanarak eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)														
Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki idari yapılanmasını ve taşra teşkilatını açıklayabilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eyalet ve tımar sistemlerinin Balkanlar'daki toplumsal yapıya etkilerini analiz edebilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osmanlı'nın Balkanlardaki gayrimüslim topluluklarla kurduğu idari ilişkileri değerlendirebilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tanzimat sonrası Balkanlar'daki idari reformları ve sonuçlarını yorumlayabilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osmanlı idaresinin Balkanlar'daki uzun vadeli mirasını tarihsel kaynaklara dayalı olarak tartışabilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortalama Değer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-